

Arvoisa vastaanottaja!

Olen Verohallinnossa työskentelevä verotarkastaja ja haluan lähettää tämän valvontajohtaja Marko Myllyniemen 19.4.2018 lähettämän sähköpostin tiedoksi myös yrittäjien edustajille. Viesti on lähetetty kaikille Suomen Verohallinnossa työskenteleville verotarkastajille, heidän esimiehilleen, verotarkastuksen asiantuntijoille ja muille päälliköille. En ole koskaan aikaisemmin saanut virkaurallani vastaavaa myllykirjettä, joka on minusta lähes pöyristyttävä. Nyt on huomattava, että jokainen verotarkastaja osaa lukea myös rivien välistä huokuvan hiostavan paineen tehdä tulosta. Marko Myllyniemi on huolissaan verotarkastusten kappalemäärän laskusta verrattuna edellisvuoteen, mutta samalla hän on ilahtunut siitä, että euromääräiset tarkastustulokset (= ns. jälkiverot) ovat nousseet. Hän piiskaa tarkastajia ja heidän esimiehiään tekemään enemmän tarkastuksia ja viemään ne mahdollisimman tehokkaasti ja nopeasti maaliin. Eihän se voi näin olla. Miksi loppuvuodesta tarkastuksen kohteeksi joutuneet yritykset tulevat saamaan esimerkiksi vähemmän vastineaikaa verotarkastusten esityksiin vastaamiseksi vain sen takia, että Verohallinto on jäljessä viime vuodesta kappalemäärissä (ja VM:n pyyhkeiden pelossa tätä hiostamista tehdä).

Vaikka kirjelmässä kehoitetaan kiinnittämään samanaikaisesti laatuun huomiota, niin eihän se ole mahdollista nopeuden kustannuksella. Ja kun alkuvuoden euromääräisiä tuloksia kehutaan, niin tarkastajat ymmärtävät yskän: jos kappalemääräinen tavoite ei toteudu, sitä voi kompensoida kovilla euromäärillä. On lisäksi huomattava, että osa tarkastajien palkkauksesta perustuu saavutettuihin tuloksiin eli tarkastusten kappalemääriin ja euroihin. Ja tässä piilee suuri riski yrittäjien oikeusturvan vaarantumiselle.

Ylipäänsä "mahdollisimman paljon verotarkastuksia mahdollisimman nopeassa aikataulussa isoine euromääräisine tuloksineen" on erittäin huono ohjenuora verotarkastajille. Eihän verotarkastus voi sellaisenaan olla itseisarvo, vaan sen tekemiseen ja kohdentamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota sen johdosta, että tarkastuksen kohteeksi joutuvalle yritykselle se on kuitenkin aikamoinen kustannuksia (suorat kustannukset + välilliset kustannukset) aiheuttava toimenpide, joka pitäisi toteuttaa vain perustellusta syystä. Julkisuudessa Verohallinto väittää kohdentavansa resurssit riskiperusteisesti tarkoin valittuihin kohteisiin, mutta kuten tästä viestistä voitte lukea, se ei sellaisenaan pidä paikkaansa. Toki Myllyniemen viestissä kerrotaan samaa jargonia riskilähtöisestä kohdevalinnasta ja tarkastusten rajaamisesta olennaiseen, mutta sen henki on kuitenkin aivan selvä: mahdollisimman paljon tarkastuksia ja mahdollisimman paljon euroja. Ennakoivasta ohjauksesta ja yrittäjien neuvonnasta verotarkastusten aikana ei kirjelmässä mainita sanaakaan.

Minulle oli erittäin korkea kynnys lähettää tämä viesti eteenpäin, enkä voi seuraamusten pelossa ainakaan tässä vaiheessa paljastaa henkilöllisyyttäni. Verohallinnon sisällä vallitsee nyt pelon ilmapiiri, eikä juuri kukaan uskalla hallinnon sisällä vastustaa johtajien ties miten päättömiä ehdotuksia. Ns. vastarannan kiisket on tehokkaasti eliminoitu viime vuosien organisaatiouudistuksissa.

Asia on kuitenkin mielestäni niin vakava, että toivon tämän johtavan ainakin jonkinlaiseen julkiseen keskusteluun verotarkastusten tavoitteista ja niihin käytettävistä keinoista.

Lähettäjä: Myllyniemi Marko (Yritysverotus/Hki)

Lähetetty: 19. huhtikuuta 2018 18:18

Vastaanottaja: Karvonen Tuomo (Yritysverotus/Oul); Hämäläinen Jouko (Yritysverotus/Hki); Pylväs Jaana (Yritysverotus/Oul); Pietilä Anne-Mari (Yritysverotus/Hki); Punto-Niskanen Terhi (Yritysverotus/Hki); Varis Pia (Yritysverotus/Hki); Kuortti Hannu (Yritysverotus/Vnt); Honko Lauri-Erkki (Yritysverotus/Kuo); Rapo Susanna (Yritysverotus/Hki); Virtanen Juha (Yritysverotusyksikkö/Ohjaus- ja kehittämissyksikkö/Tku); Repo Ari (Yritysverotus/Hki); Paajanen Teppo (Yritysverotus/Hki); Lehtinen Tommi (Yritysverotus/Pori); Puukko Perttu (Yritysverotus/Hki); Liljander Jarkko (Yritysverotus/Hki); Oksanen Ari (Yritysverotus/Tre); JL_YVETA Verotarkastus kaikki

Kopio: Mäkelä Ari (Yritysverotus/Hki); Koivisto Marianne (Yritysverotus/Hki); Lampela Pirkko (Yritysverotus/Hki); Lehtinen Tea (Yritysverotus/Tku); Mäkelä Juha (Yritysverotus/Tre); Orjala Jarkko (Yritysverotus/Kuo); Poikajärvi Taina (Yritysverotus/Rvn); Waal Johanna (Yritysverotus/Hki); Jaulimo Sirpa (Yritysverotus/Hki); Johansson Camilla (Yritysverotus/Tku); Marjo Jouni (Yritysverotus/Hki); Mettala Pia (Yritysverotus/Hki); Mäkinen Heini (Yritysverotus/Kuo); Nokkonen Kari (Yritysverotus/Hml); Pesonen Anna-Maija (Yritysverotus/Oul); Tolvanen Merja Anneli (Yritysverotus/Hki); Valsi Tarja (Yritysverotus/Hki); Länsisaari Anne (Yritysverotus/Hki)

Aihe: Verotarkastuksen tuloksellisuus nousuun

Tervehdys!

Lähetän tämän viestin, koska haluan meidän kaikkien (yhdessä ja erikseen) kiinnittävän huomiota siihen, että saamme tänä vuonna aikaan seuraavat asiat:

- Saamme yhdessä aikaan verotarkastuksessa ja harmaan talouden torjunnassa sellaisen vuosituloksen, josta voimme olla yhdessä ylpeitä.
- Otamme yhdessä haltuun käyttöjärjestelmä Gentaxin siten, että ajatusmaailma ei pyöri pelkästään siinä, että mikään ei toimi.

Vuosi 2017

Kuten kaikki hyvin tiedämme, tarkastuksen toiminnanohjausjärjestelmä Tahti korvattiin vuoden 2017 alussa Gentax-valmisohjelmistolla. Tarkastuksen osalta viime vuoteen osui kaksi roll outtia, jotka molemmat aiheuttivat tarkastuksessa odotteluvaiheen ja sen jälkeen tarkastusten viemisen uuteen järjestelmään. Siirtyminen uuteen ohjelmaan vaati koko tarkastushenkilöstöltä koulutautumista ja lisäksi kokonaan uuden työvaiheen opettelemista, kun kertomusten maksuunpano siirtyi tarkastajien tehtäväksi. Maksuunpanotehtävien siirtymisen yhteydessä tarkastukseen ei siirtynyt vastaavaa henkilöstöresurssia tehtävää aikaisemmin hoitaneista muista verotuksen prosesseista.

Haastavasta vuodesta ja muutoksesta huolimatta vuonna 2017 valmistui 2937 verotarkastusta ja 612 valvontakäyntiä. Laskua edelliseen vuoteen oli kuitenkin noin tuhat kappaletta ja euromääräinenkin tuloksellisuus laski jonkin verran edellisestä vuodesta. Tilastollinen lasku johtui Gentax-käyttöönottojen lisäksi myös siitä, että edellisen vuoden lukumäärään sisältyy 440 rakennusalan tietojenantovelvollisuuteen kohdistunutta tarkastusta, joita ei vuonna 2017 enää tilastoitu verotarkastuksiksi vaan valvontakäynneiksi. Vaikutusta on ollut myös sillä, että vuosiin 2015 ja 2016 vaikuttanut rajatun tarkastuksen pilotti nosti tarkastusten lukumäärää kyseisinä vuosina. Se oli kohdejoukoltaan sellainen (mm. uudet yritykset), että se johti tarkastusten nopeaan valmistumiseen. Osa pilotissa käyttöön otetuista keinoista on toki otettu mukaan myös nykyiseen tekemiseen – mutta soveltaen niitä nykyisiin kohdejoukkoihin, jotka eivät ole riskeiltään niin rajattuja kuin esimerkiksi uudet yritykset ovat.

vuosi 2018

Tänä vuonna meillä ei ole toteutettu toistaiseksi yhtään Gentaxin roll outtia, mutta sellainen on meillä vielä edessä. Tämä on tarkastuksen osalta viimeinen isompi ponnistus Gentaxin käyttöönottoon liittyen. Uskon se sujuvan edellisiä paremmin, koska järjestelmä alkaa olla kaikille jo tutumpi. Siitä olen hivenen huolissani, että kolmen ensimmäisen kuukauden osalta verotarkastusten lukumäärä Yveta-tasolla alittaa viime vuoden lukumäärän melkein 150 kappaleella. Maksuunpantavien eurojen osalta tilanne on onneksi parempi - niitä on kertynyt viime vuotta enemmän ja se on erittäin positiivinen asia. Huolen aiheena on kuitenkin se, että millaiseksi tämän vuoden lukumääräinen tuloksellisuus muodostuu, kun jo nyt olemme jäljessä viime vuoden tuloksista näin paljon. Jo viime vuoden (2017) tavoitteiden toteutumisen osalta saimme valtionvarainministeriöstä selvityspyynnön verotarkastuksen heikentyneistä tuloksista kappalemäärän osalta.

Keinoja tuloksellisuuden kasvattamiseen

Organisaatiouudistuksen aiheuttama taustahälinä on toivottavasti jo takanapäin ja voimme alkaa keskittyä työn tekemiseen. Täällä okyssä pyrimme vaikuttamaan siihen, että saamme vielä tänä vuonna tarkastettavaksi joitakin sellaisia riskialueita, joihin kohdennettu/rajattu tarkastus parhaiten sopisi. Samaan aikaan kuitenkin haluamme, että nämäkin tarkastukset kohdistuisivat asioihin/ilmiöihin, joka ennakoita arvioiden ovat selkeästi riskisiä. Meidän tulee muutenkin yhdessä riskienhallinnan kanssa panostaa siihen, että kohdevalinta on mahdollisimman osuvaa/toimivaa ja mahdollistaa töiden joustavan organisoinnin. Lisäksi pyrimme tarvittaessa muuttamaan maksuunpanojen tekemisen organisointia siten, että tarkastajien/tarkastuspäälliköiden tekninen osaamisvaade ei tältä osin kasva liian suureksi (selvitystyö on käynnissä). Tämän lisäksi pyrimme kaiken aikaa verotarkastuksen tekniseen kehitystyöhön analytiikan avulla – mutta juuri tähän hetkeen se ei tuo meille helpotusta tekemiseen, vaikka toteutuu varmasti lähivuosien aikana.

Tarkastusten suorittamisen osalta haluan korostaa tarkastajien ja tarkastuspäälliköiden ammattitaitoa siinä, että tarkastuksessa valitaan kulloiseenkin kohteeseen se "riittävä" keino ja tarkastuksissa selkeästi keskitytään olennaisiin asioihin. Rajauksia ei ole tarkoitus tehdä osuvuuden tai laadun kustannuksella, vaan teidän ammattitaitoonne vahvasti nojaten. Meillä on potentiaalisesti satoja tuhansia yrityksiä/yrittäjiä valvottavana, joten kokonaisuuden näkökulmasta parhaiten valvonnallista vaikuttavuutta saadaan käyttämällä valtaosa työajasta kohteisiin, joissa intressit ovat valvottavaan kokonaisuuteen liittyen merkittäviä. Ja näiden "osumien" osalta haluamme ehdottomasti myös sitä, että ne tehdään hyvällä laadulla ja riittävällä yhdenmukaisuudella.

Toivon meiltä kaikilta myös sitä, että panostamme riittävästi siihen, että Gentaxin käyttöönotosta syntyneet hankaluudet mahdollisimman tehokkaasti selätetään. Okyssä meidän pitää panostaa siihen, että kaikki Gentaxiin ja muihinkin asioihin liittyvä ohjeistus saadaan loogisemmaksi ja selkeäksi. Esimiehiltä toivon panostusta siihen, että tuloksellisuutta seurataan ja tarkastuspäälliköiltä sitä, että olette tarkastajien käytettävissä ja autatte tarkastajia päätöksillänne viemään tarkastuksia sujuvasti eteenpäin. Ja teiltä tarkastajilta toivon sitä, että teette määrätietoisesti sitä mitä te osaatte parhaiten – verotarkastuksia. Teidän osaamistanne ja hyvää asiantuntemustanne tarvitaan tulevaisuudessa ajoin myös muuhunkin vaativaan verovalvontaan, analysointeihin yms. – myös tämä työ (kertyneen tarkastusosaamisen käyttäminen) on tärkeää sen kannalta, että Verohallinto saa kerättyä 65 miljardia veropotin mahdollisimman tehokkaasti.

Ohessa on muistin virkistämiseksi koostettuna tarkastuksen ja harmaan talouden tarkastusten tavoitteet. Ne poikkeavat toisistaan, mutta niiden saavuttaminen johtaa hivenen eri kautta siihen, että riittävä/hyvä tuloksellisuus saavutetaan. Tulevaisuudessa tarkastuksen tavoitteita varmasti muokataan siihen suuntaan, että osuvuus/vaikuttavuus on isommassa roolissa kuin kappalemäärä – mutta nyt mennään tämä vuosi tällä sapluunalla.

Kääritään yhdessä hihat, hyvä tästä tulee!!

Keväisin terveisin,
Marko

Valvontajohtaja
Yritysverotusyksikkö
Verohallinto

PS. Uuden organisaation mukaiset jakelulistat ovat vielä vähän hakusessa – välittäkää viestiä eteenpäin, mikäli huomaatte/kuulette, että joku tarvittava taho ei ole viestiä saanut (mm. Koven osalta).